

Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAL

General Marii Wittek

++
BAKYSZ Kazimiera

Zd. Cabaj
ps. "Mire"

(1909 - 1988)

AK

Okr. Wołyń
Ob. Kowel

4043 / WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — BAKYSZ Kazimiera

2 d. Cebaj

4043 | WSK

I/1. Relacja ✓

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie

1.1 RELACJE I BIOGRAMY

- Kazimiera Bałysz z d. Łabaj, 2002, msp (kopie), k. 2, s. 1-2, + [foto]
- Kazimiera Bałysz z d. Łabaj, biogram uzupełniony, 2002, msp (kopie), k. 2, s. 3-4, + [foto]
- Kazimiera Bałysz z d. Łabaj, msp (kopie 3x), k. 5, s. 5-9.

**Nie występuje w wykazie
Kapituły VM III RP**

PPK Katalpa
Kazimiera BAŁYSZ z d. CABAJ
(1909 – 1988)

Urodziła się 17 lutego 1909r. w Dąbrowie Górniczej jako córka Tomasza i Marianny.

Przed wojną ukończyła Seminarium Nauczycielskie i Wyższy Kurs Nauczycielski. Pracowała jako nauczycielka. Do AK wstąpiła w Kowlu w maju 1942r. Przyjęła ps. Mira. Od maja 1942r. do listopada 1943r. była łączniczką i kierowniczką szefostwa komendy Obwodu AK Kowel. Położyła duże zasługi przy organizowaniu służby medycznej AK w Kowlu oraz szpitala polowego samoobrony przed UPA w Kupiczowie. Od listopada 1943r. do 26 lipca 1944r. organizowała szpital polowy 27 Wołyńskiej DP AK i w szpitalu tym pełniła funkcję starszej siostry oraz kierowniczkii administracji. Wykazała się odwagą i ofiarnością podczas ratowania rannych ze szpitala 27 Wołyńskiej DP AK okrążonego w kwietniu 1944r. przez Niemców w lasach mosurskich.

Jej mąż, ppor. AK Mikołaj Bałysz, ps. Zagłoba, był do 20 marca 1944r. dowódcą 2 kompanii III batalionu Zgrupowania „Gromada” 27 Wołyńskiej DP AK a następnie, już w stopniu porucznika, kwatermistrzem tego zgrupowania. Odznaczony przez władze Rzeczypospolitej na Uchodźstwie Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari V klasy (nr k. 13462).

Po wojnie, od 1 sierpnia 1945r. do 31 marca 1949r. pracowała jako nauczycielka szkoły podstawowej w Kołobrzegu a od 1 kwietnia 1949r. do 31 grudnia 1951r. w Słupsku. O d 1 stycznia 1952r. do 31 stycznia 1957r. przebywała na urlopie bezpłatnym. Od 1 lutego 1957r. pracowała jako nauczycielka w Szkole Podstawowej Nr 1 w Brwinowie

a mieszkała w Pruszkowie. Od 1986r., już na emeryturze, mieszkała w Warszawie na Żoliborzu.

Od 1968r. należała do ZBoWiD.

Zmarła 17 listopada 1988r.

Była odznaczona w AK Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami (zweryfikowanym pozytywnie przez Główną Komisję ds. Weryfikacji Odznaczeń przy ZG ZBoWiD w 1965r.) oraz Krzyżem Partyzanckim nadanym jej przez Radę Państwa PRL w 1959r.

Źródła:

A ZG ZKRPIBWP, syg. W-1554 (Kazimiera Bałysz)

Biuletyn Informacyjny Środowiska Żołnierzy 27 Wołyńskiej DP AK 1986 nr 10 i 12; 1988 nr 4.

Fijałka M., 27 Wołyńska Dywizja Piechoty AK, Warszawa 1986, s.68, 118.

Filar W., „Burza” na Wołyniu, Warszawa 1997, s.92, 225.

Wołyńska Itaka. Z kart historii, Drezdenko 2001, s.150.

**Nie występuje w wykazie
Kapituły VM III RP**

UZUPEŁNIONY IV 02

Hety 11

Kazimiera Maria BAŁYSZ z d. CABAJ

Urodziła się 17 lutego 1909 r. w Dąbrowie Górniczej jako córka Tomasza i Marianny z Zięćków.

Przed wojną ukończyła Seminarium Nauczycielskie i Wyższy Kurs Nauczycielski. Pracowała jako nauczycielka.

W dniu 2 kwietnia 1932 r. wyszła w Dąbrowie Górniczej za Mikołaja Bałysza. Mąż jej urodził się w 1906 r. w Uchowicku w pow. Kowel, w chłopskiej, prawosławnej rodzinie Wincentego i Nadziei z Młotów. Po ukończeniu Państwowej Preparandy Nauczycielskiej w Kowlu, w latach 1923-1928 kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Krzemieńcu. W lipcu 1928 r. został powołany do Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Berezie Kartuskiej. Podchorążówkę ukończył w maju 1929 r. z lokatą 39/97. Następnie pracował jako nauczyciel w szkole powszechnej we wsi Rożen w pow. Kowel. Po kolejnych ćwiczeniach w 3 pp Legionów w Jarosławiu z dniem 1 stycznia 1932 r. został mianowany podporucznikiem rezerwy. Jako oficer rezerwy miał w kolejnych latach przydział do 13 pp na stanowisko dowódcy plutonu strzeleckiego.

Do AK wstąpiła w Kowlu w maju 1942 r. Przyjęła ps. Mira. Od maja 1942 r. do listopada 1943 r. była łączniczką i kierowniczką szefostwa komendy Obwodu AK Kowel. Położyła duże zasługi przy organizowaniu służby medycznej AK w Kowlu oraz szpitala polowego samoobrony przed UPA w Kupiczowie. Od listopada 1943 r. do 26 lipca 1944 r. organizowała szpital polowy 27 Wołyńskiej DP AK i w szpitalu tym pełniła funkcję starszej siostry oraz kierowniczką administracji. Wykazała się odwagą i ofiarnością podczas ratowania rannych ze szpitala 27 Wołyńskiej DP AK okrążonego w kwietniu 1944 r. przez Niemców w lasach mosurskich.

Jej mąż pod ps. Zagłoba, był do 20 marca 1944 r. dowódcą 2 kompanii III batalionu Zgrupowania „Gromada” 27 Wołyńskiej DP AK, a następnie, już w stopniu porucznika, kwatermistrzem tego zgrupowania. Odznaczony przez władze Rzeczypospolitej na Uchodźstwie Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari V klasy (nr k. 13462).

Po wojnie, od 1 sierpnia 1945 r. do 31 marca 1949 r. pracowała jako nauczycielka szkoły podstawowej w Kołobrzegu a od 1 kwietnia 1949 r. do 31 grudnia 1951 r. w Słupsku. Od 1 stycznia 1952 r. do 31 stycznia 1957 r. przebywała na urlopie bezpłatnym. Od 1 lutego 195 r. pracowała jako nauczycielka w Szkole Podstawowej Nr 1 w Brwinowie, a mieszkała w Pruszkowie. Od 1986 r., już na emeryturze, mieszkała w Warszawie na Żoliborzu.

Od 1968 r. należała do ZBoWiD.

Zmarła 17 listopada 1988 r.

Była odznaczona w AK Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami (zweryfikowanym pozytywnie przez MON w 1965 r.) oraz Krzyżem Partyzanckim nadanym jej przez Radę Państwa PRL w 1959 r.

Źródła:

CAW, syg. ap 3226 (Mikołaj Bałysz).

A ZG ZKRPIBWP, syg. W-1554 (Kazimiera Bałysz)

Biuletyn Informacyjny Środowiska Żołnierzy 27 Wołyńskiej DP AK 1986 nr 10 i 12; 1988 nr 4.

Fijałka M., 27 Wołyńska Dywizja Piechoty AK, Warszawa 1986, s. 68, 118.

Filar W., „Burza” na Wołyniu, Warszawa 1997, s. 92, 225.

Wołyńska Itaka. Z kart historii, Drezdenko 2001, s. 150.

Kazimiera BAŁYSZ z d. CABAJ

Urodziła się 17 lutego 1909r. w Dąbrowie Górniczej jako córka Tomasza i Marianny.

Przed wojną ukończyła Seminarium Nauczycielskie i Wyższy Kurs Nauczycielski. Pracowała jako nauczycielka. Do AK wstąpiła w Kowlu w maju 1942r. Przyjęła ps. Mira. Od maja 1942r. do listopada 1943r. była łączniczką i kierowniczką szefostwa komendy Obwodu AK Kowel. Położyła duże zasługi przy organizowaniu służby medycznej AK w Kowlu oraz szpitala polowego samoobrony przed UPA w Kupiczowie. Od listopada 1943r. do 26 lipca 1944r. organizowała szpital polowy 27 Wołyńskiej DP AK i w szpitalu tym pełniła funkcję starszej siostry oraz kierowniczki administracji. Wykazała się odwagą i ofiarnością podczas ratowania rannych ze szpitala 27 Wołyńskiej DP AK okrążonego w kwietniu 1944r. przez Niemców w lasach mosurskich.

Jej mąż, ppor. AK Mikołaj Bałysz, ps. Zagłoba, był do 20 marca 1944r. dowódcą 2 kompanii III batalionu Zgrupowania „Gromada” 27 Wołyńskiej DP AK a następnie, już w stopniu porucznika, kwatermistrem tego zgrupowania. Odznaczony przez władze Rzeczypospolitej na Uchodźstwie Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari V klasy (nr k. 13462).

Po wojnie, od 1 sierpnia 1945r. do 31 marca 1949r. pracowała jako nauczycielka szkoły podstawowej w Kołobrzegu a od 1 kwietnia 1949r. do 31 grudnia 1951r. w Słupsku. Od 1 stycznia 1952r. do 31 stycznia 1957r. przebywała na urlopie bezpłatnym. Od 1 lutego 1957r. pracowała jako nauczycielka w Szkole Podstawowej Nr 1 w Brwinowie a mieszkała w Pruszkowie. Od 1986r., już na emeryturze, mieszkała w Warszawie na Żoliborzu.

Od 1968r. należała do ZBoWiD.

Zmarła 17 listopada 1988r.

prac. min. klasy
nel praco stane

zameżina od 1932 r. z Bałysze. pochodny up z Kaslo
w Dąbr. Gór. (Mikołaj) Morow

50 MP
III batalion 2 kompanii
ppor. Mikołaj Bałysz ps. Zagłoba

Była odznaczona w AK Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami (zweryfikowanym pozytywnie przez Główną Komisję ds. Weryfikacji Odznaczeń przy ZG ZBoWiD w 1965r.) oraz Krzyżem Partyzanckim nadanym jej przez Radę Państwa PRL w 1959r.

Źródła:

A ZG ZKRPiBWP, syg. W-1554 (Kazimiera Bałysz)

Biuletyn Informacyjny Środowiska Żołnierzy 27 Wołyńskiej DP AK 1986 nr 10 i 12; 1988 nr 4.

Fijałka M., 27 Wołyńska Dywizja Piechoty AK, Warszawa 1986, s.68, 118.

Filar W., „Burza” na Wołyniu, Warszawa 1997, s.92, 225.

Wołyńska Itaka. Z kart historii, Drezdenko 2001, s.150.

Kazimiera BAŁYSZ z d. CABAJ

Urodziła się 17 lutego 1909r. w Dąbrowie Górniczej jako córka Tomasza i Marianny.

Przed wojną ukończyła Seminarium Nauczycielskie i Wyższy Kurs Nauczycielski. Pracowała jako nauczycielka. Do AK wstąpiła w Kowlu w maju 1942r. Przyjęła ps. Mira. Od maja 1942r. do listopada 1943r. była łączniczką i kierowniczką szefostwa komendy Obwodu AK Kowel. Położyła duże zasługi przy organizowaniu służby medycznej AK w Kowlu oraz szpitala polowego samoobrony przed UPA w Kupiczowie. Od listopada 1943r. do 26 lipca 1944r. organizowała szpital polowy 27 Wołyńskiej DP AK i w szpitalu tym pełniła funkcję starszej siostry oraz kierowniczki administracji. Wykazała się odwagą i ofiarnością podczas ratowania rannych ze szpitala 27 Wołyńskiej DP AK okrążonego w kwietniu 1944r. przez Niemców w lasach mosurskich.

Jej mąż, ppor. AK Mikołaj Bałysz, ps. Zagłoba, był do 20 marca 1944r. dowódcą 2 kompanii III batalionu Zgrupowania „Gromada” 27 Wołyńskiej DP AK a następnie, już w stopniu porucznika, kwatermistrzem tego zgrupowania. Odznaczony przez władze Rzeczypospolitej na uchodźstwie Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari V klasy (nr k. 13462).

Po wojnie, od 1 sierpnia 1945r. do 31 marca 1949r. pracowała jako nauczycielka szkoły podstawowej w Kołobrzegu a od 1 kwietnia 1949r. do 31 grudnia 1951r. w Słupsku. Od 1 stycznia 1952r. do 31 stycznia 1957r. przebywała na urlopie bezpłatnym. Od 1 lutego 1957r. pracowała jako nauczycielka w Szkole Podstawowej Nr 1 w Brwinowie a mieszkała w Pruszkowie. Od 1986r., już na emeryturze, mieszkała w Warszawie na Żoliborzu.

Od 1968r. należała do ZBoWiD.

Zmarła 17 listopada 1988r.

Kazimiera BAŁYSZ z d. CABAJ

Urodziła się 17 lutego 1909r. w Dąbrowie Górniczej jako córka Tomasza i Marianny.

Przed wojną ukończyła Seminarium Nauczycielskie i Wyższy Kurs Nauczycielski. Pracowała jako nauczycielka. Do AK wstąpiła w Kowlu w maju 1942r. Przyjęła ps. Mira. Od maja 1942r. do listopada 1943r. była łączniczką i kierowniczką szefostwa komendy Obwodu AK Kowel. Położyła duże zasługi przy organizowaniu służby medycznej AK w Kowlu oraz szpitala polowego samoobrony przed UPA w Kupiczowie. Od listopada 1943r. do 26 lipca 1944r. organizowała szpital polowy 27 Wołyńskiej DP AK i w szpitalu tym pełniła funkcję starszej siostry oraz kierowniczki administracji. Wykazała się odwagą i ofiarnością podczas ratowania rannych ze szpitala 27 Wołyńskiej DP AK okrążonego w kwietniu 1944r. przez Niemców w lasach mosurskich.

Jej mąż, ppor. AK Mikołaj Bałysz, ps. Zagłoba, był do 20 marca 1944r. dowódcą 2 kompanii III batalionu Zgrupowania „Gromada” 27 Wołyńskiej DP AK a następnie, już w stopniu porucznika, kwatermistrzem tego zgrupowania. Odznaczony przez władze Rzeczypospolitej na Uchodźstwie Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari V klasy (nr k. 13462).

Po wojnie, od 1 sierpnia 1945r. do 31 marca 1949r. pracowała jako nauczycielka szkoły podstawowej w Kołobrzegu a od 1 kwietnia 1949r. do 31 grudnia 1951r. w Słupsku. Od 1 stycznia 1952r. do 31 stycznia 1957r. przebywała na urlopie bezpłatnym. Od 1 lutego 1957r. pracowała jako nauczycielka w Szkole Podstawowej Nr 1 w Brwinowie a mieszkała w Pruszkowie. Od 1986r., już na emeryturze, mieszkała w Warszawie na Żoliborzu.

Od 1968r. należała do ZBoWiD.

Zmarła 17 listopada 1988r.

Była odznaczona w AK Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami (zweryfikowanym pozytywnie przez Główną Komisję ds. Weryfikacji Odznaczeń przy ZG ZBoWiD w 1965r.) oraz Krzyżem Partyzanckim nadanym jej przez Radę Państwa PRL w 1959r.

Źródła:

A ZG ZKRPIBWP, syg. W-1554 (Kazimiera Bałysz)

Biuletyn Informacyjny Środowiska Żołnierzy 27 Wołyńskiej DP AK 1986 nr 10 i 12; 1988 nr 4.

Fijałka M., 27 Wołyńska Dywizja Piechoty AK, Warszawa 1986, s.68, 118.

Filar W., „Burza” na Wołyniu, Warszawa 1997, s.92, 225.

Wołyńska Itaka. Z kart historii, Drezdenko 2001, s.150.

12 DOKUMENTY

- Oświadczenie świadka Władysława Totyoz, Warszawa 1968, ntps, msp, (kopie), k. 1, s. 1-2.
- Oświadczenie świadka Józefa Turowskiego, Warszawa 1968, ntps, msp (kopie) k. 1, s. 3
- Deklaracja członkowska ZBoWiD, Pruszków 1968, msp, ntps (kopie) k. 2, s. 4-7
- Zwiadczenie o członkostwie w ZBoWiD, Warszawa 1976, msp, ntps (kopie) k. 1, s. 8
- Pismo do Zarządu ZBoWiD, 1982 msp, ntps (kopie), k. 1, s. 9
- Decyzja o przeniesieniu do innego koła ZBoWiD, Pruszków 1987, msp, ntps (kopie), k. 1, s. 10.
- Dokument z 2007 roku, msp, ntps (kopie), k. 1, s. 11.

121

Władysław Potyż-Grey Warszawa dnia 16. listopada 1968 r.

ul. Swierciewskiego 66/33

(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
wydającego oświadczenie)

Oświadczenie świadka

Jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): 27 Wołyńskiej Dywizji

Armii Krajowej
świadom(a) odpowiedzialności karnej za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

o s w i a d c z a m

Ob. Katzeniera Batory syn (córka) Tomasa
urodz. dnia 17 lutego 1909 roku w gminie Gormony
jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ca) oświadczenie i czasokres od — do): o 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej w okresie od 15 grudnia 1943r. do lipca 1944r.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "Wioła" i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem hitlerowskim, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): 5. oddział dywizji w szpitalu polowym 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej.

Pracę czynną w szpitalu w oparciu o materiały szpitalne, podległość, rozpatrywanie i wyroki medykamenty i ratowanie szpitala w okolicach i lasach moskwańskich. Wykonywanie się podległości podległości i służby dla szpitala w szpitalu.

Nieopuszczenie szpitala nawet wówczas, gdy szpital został częściowo zniszczony, a wszyscy wzięty do niewoli przez oddziały wroga.

ZJEDNOCZENIE
STACH RADONICZKI
Warszawa, ul. Działyńska Nr 52

(pieczęć i podpis odpowiednich władz
lub Zarządu ZBoWiD)

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

Władysław Potyż-Grey
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy,
funkcja, stanowisko)

2. Nazwisko i imię Brank Maciej
 Adres zamieszkania Pruszków ul. Komelika 6
 Członek zwyczajny ZBoWiD leg. czł. Nr 109445
Brank
 (podpis)

ZARZĄD OKRĘGU ZBoWiD — OKRĘGOWA KOMISJA WERYFIKACYJNA

w Jaworznie

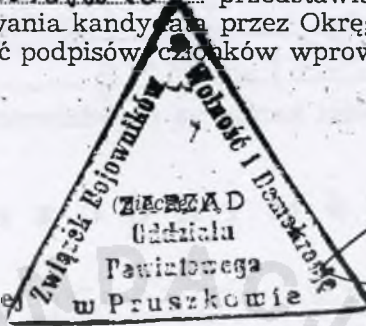
Zarząd Oddziału ZBoWiD w Pruszkowie przedstawia niniejszą deklarację członkowską wraz z załącznikami w celu zaopiniowania kandydata przez Okręgową Komisję Weryfikacyjną. Jednocześnie stwierdzamy własnoręczność podpisów członków wprowadzających.

Sekretarz Zarządu Oddziału

Leonard Grzegorek
 (podpis)

Prezes Zarządu
 Prezes Zarządu Oddziału

Jan Sadowski
 (podpis)

Opinia Okręgowej Komisji Weryfikacyjnej

Na podstawie przedstawionych dokumentów zaopiniowano w dniu 196... r.

*) a) przyjąć w poczet członków zwyczajnych ZBoWiD;

b) odmówić przyjęcia w poczet członków zwyczajnych ZBoWiD z powodu

KOMISJA WERYFIKACYJNA	
OKRĘGU PRUSZKOWSKIEGO ZBoWiD	
Przyjęty	<u>tak</u>
Nieprzyjęty	<u>nie</u>
Data	<u>28.11.69</u>
Członkowie O.K.W.	

Przewodniczący O.K.W.

AK
1942-1944
 (podpis)

[Signature]
 (podpis)

Wydano legitymację członkowską

Nr z dnia 196... r.

Na ewid. Okręgu

*) niepotrzebne skreślić.

1.02 1754/NSK-412/07

Gurocki prof. p. Ziuk
Warszawa, ul. Puławska 31 m.1

Warszawa
(miejsowość)

dnia 27, XI

5123
196:8 r.

(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
wydającego oświadczenie)

Nr leg. ZBoWiD 16207

Oświadczenie świadka

Jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową):

27. dywizja AK

świadom(a) odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

oświadczam

Ob. Kazimiera Barjańska syn (córka) Tomasa
urodz. dnia 17 lutego 1909 roku w Ogrodzie Górniczym
jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową): b. 27. dywizja Armii Krajowej

od jesieni 1943 19... roku.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "MIRA" i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem hitlerowskim, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, palcówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do):

od jesieni 1943 do lipca 1944 jako str. siostna w szpitalu polowym 27 DP AK brała czynny udział w pracach szpitala w okolicy podlasz idolek, oraz w motowalce szpitala w okolicy teren w lasach moskowskich, wyróżniając się pełną poświęceniem służbą wobec pacjentów. Nie opuściła szpitala pod koniec wojny — została przewieziona tym samym samochodem lub inną drogą do rodziców.

Własnoręczność podpisu stwierdza się:
POLSKI MIKRO PODROZI

"ORBIS"
Przedsiębiorstwo Państwowe

(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

1.dz. 1754 | WSK-412/07

W-1554

112-4

Deklaracja członkowska

Proszę o przyjęcie mnie w poczet członków zwyczajnych Związku.
Zobowiązuję się być aktywnym członkiem organizacji, przestrzegając
w praktyce zasad ideowych, Statutu Związku oraz uchwał i postanowień
władz ZBoWiD

LEGITYMACJA STALA
Z. B. O W I D 18699
data 28. III 1969
Kier. del. Pers.

I

1. Nazwisko Bałysz imię Kazimiera
Nazwisko panięskie (dla mężatek) Cabaj
2. Imiona rodziców i nazwisko rodowe matki Tomasz i Marianna
3. Data urodzenia 17 lutego 1909r. miejsce urodzenia Dąbrowa Górnicza
4. Stan cywilny mgiatka 5. Zawód nauczycielka
6. Wykształcenie (ogólne i specjalne) Seminarium Nauczycielskie i Wyższy Kurs Nauczycielski
7. Adres zamieszkania Pruszków ul. Gesia 6
Telefon domowy
8. Miejsce pracy i zajmowane stanowisko Brwinów - szkoła podstawowa nr 1
- nauczycielka
Telefon w miejscu pracy 58-92-38
9. Przynależność partyjna bezparytyjna
10. Stopień wojskowy (nadany przez MON) bez stopnia
11. Posiadane odznaczenia (rodzaj, klasa, stopień, kto nadał, rok nadania)
1. Krzyż Partyzancki nadany przez Radę Państwa, leg. Nr D-8980
z dnia 21 maja 1959r.
2. Srebrny Krzyż Zasługi z Mieciami - szczyt. za nr. MON. MAK-4210/H z 19.10.1965.

II

UWAGA: Zgodnie ze Statutem oraz regulaminem weryfikacyjnym ZBoWiD uprawnienia do zweryfikowania i przyjęcia do Związku w charakterze członków zwyczajnych posiadają:

- uczestnicy walk rewolucyjnych 1905 roku, Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej i Wojny Domowej Związku Radzieckiego;
- bojownicy o polskość i wolność narodową Gdańska, Pomorza, Warmii, Mazur, Śląska, Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej;
- uczestnicy walk przeciwko reakcji i faszystom oraz antyfaszystowscy więźniowie okresu międzywojennego;
- uczestnicy walk o wolność i demokrację za granicami kraju, w szczególności walk w obronie republikańskiej Hiszpanii;
- członkowie organizacji antyhitlerowskiego Ruchu Oporu w kraju i poza jego granicami, organizatorzy tajnego nauczania oraz osoby, które zasłużyły się szczególnie wspieraniem walki z hitlerowskim okupantem;
- więźniowie hitlerowskich więzień i obozów koncentracyjnych, prześladowani za antyfaszystowską działalność lub ze względów narodowościowych, światopoglądowych albo rasowych;
- kombatanci polskich sił zbrojnych oraz armii alianckich z wszystkich frontów II wojny światowej;
- uczestnicy walk zbrojnych z reakcyjnym podziemiem w okresie po wyzwoleniu Polski.

1554/NSK-412/107

12. Działalność przedwojenna, okupacyjna i powojenna, na podstawie której ubiega się o członkostwo Związku — wymienić dokładnie partię polityczną, formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową itp.:

Armia Krajowa

13. Data i miejsce wstąpienia: maj 1942 rok Kowel

14. Używane pseudonimy: „Mira”

15. Przebieg działalności, udział w walkach, pełnione funkcje, pod którym dowództwem, kierownictwem, w jakich oddziałach, jednostkach, w jakich miejscowościach, wszelkie zmiany i czasokres (od — do):

Od maja 1942 r. do listopada 1943 r. kierowniczka i kierowniczką szefostwa komendy obwodu m. i powiatu Kowel
Od listopada 1943 r. do 26. III 1944 r. współorganizatorka i st. siostra szpitala polowego 27 Wołyńskiej Dywizji AK, która walczyła pod dowództwem ppłk. „Olina” / Jan Kikorski /, a po jego śmierci pod dowództwem mjr. „Legoty” / Jacek Szymborski / na terenie Wołynia, Polniali w sz. Arbelowskiego.

16. Pobyt w więzieniach, na zesłaniu, w katordze, w obozach karnych, koncentracyjnych i jenieckich — wymienić daty, okres i powód pozbawienia wolności, nazwy więzień lub obozów, numery więziarskie: Nie byłam

17. Data i okoliczności odzyskania wolności:

18. Przebieg działalności zawodowej, społeczno-politycznej, wojskowej itp. w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do chwili obecnej — wymienić zajmowane ważniejsze stanowiska, pełnione funkcje, daty, miejscowości. Jeśli kandydat(ka) był(a) karany(a) przez sądy PRL, powinien(na) podać za jaki rodzaj przestępstwa, czy korzystał(a) z ustawy amnestyjnej, rehabilitacji sądowej, zatarcia skazania, kiedy i gdzie:

Od 1 sierpnia 1945r. do 31 marca 1949r. pracowałam

jako nauczycielka szkoły podstawowej w Kłoboczku

Od 1 kwietnia 1949r. jako nauczycielka szkoły podstawowej

w Słupsku do dnia 31 grudnia 1951r.

Od 1.1.1952 do 31.1.1957r. w łop. bezpłatny

Od 1 lutego 1957r. pracuję jako nauczycielka w szkole

podstawowej nr 1 w Opatoku.

Sądowo nie karana.

19. Czy w okresie II wojny światowej odstąpił(a) od obywatelstwa polskiego, przyjmując obywatelstwo niemieckie lub inne uprzywilejowane przez rząd hitlerowski, kiedy i gdzie:

Nie odstąpiłam od obywatelstwa polskiego

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

[Podpis]

(podpis)

Nadawca osobisty — BR 8480148
wydany przez MO Pruszków

Pruszków

(miejscowość)

dnia 30 XII 1968 r.

Spis załączników:

1. Oświadczenie świadka — Polysza Adaszkowa
2. Oświadczenie świadka — Turonkiego Józefa
3. 2 fotografie
- 4.

Członkowie wprowadzający

Wprowadzając w poczet członków zwyczajnych Ob. *[Podpis]* *[Podpis]*
oświadczamy, że wymieniony(a) jest nam osobiście znany(a) i bierzemy na siebie odpowiedzialność
za jego (jej) obywatelską postawę i poziom moralny, co niniejszym stwierdzamy własnoręcznymi
podpisami:

1. Nazwisko i imię

Adres zamieszkania

Członek zwyczajny ZBoWiD leg. czł. Nr

Kubalski Jan

Warszawa, Sieroszewskiego 92 m. 73

1627, Nr ewid. 10120

[Podpis]

(podpis)

1.02.1754-112/07

12. Działalność przedwojenna, okupacyjna i powojenna, na podstawie której ubiega się o członkostwo Związku — wymienić dokładnie partię polityczną, formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową itp.:

Armia Krajowa

13. Data i miejsce wstąpienia: maj 1942 rok Kowel

14. Używane pseudonimy: „Mira”

15. Przebieg działalności, udział w walkach, pełnione funkcje, pod którym dowództwem, kierownictwem, w jakich oddziałach, jednostkach, w jakich miejscowościach, wszelkie zmiany i czasokres

(od — do): Od maja 1942 r. do listopada 1943 r. łączniczką i kierowniczką szefostwa komendy obwodu m. i powiatu Kowel
Od listopada 1943 r. do 26. III 1944 r. współorganizatorka i st. siostra szpitala polowego 27 Wołyńskiej Dywizji AK, która walczyła pod dowództwem ppłk. „Olina” / Jan Kierski /, a po jego śmierci pod dowództwem mjr. „Fegoty” / Józef Szymberek Rychter / na terenie Wołynia, Połesia i wz. Arbelskiego.

16. Pobyt w więzieniach, na zesłaniu, w katordze, w obozach karnych, koncentracyjnych i jenieckich — wymienić daty, okres i powód pozbawienia wolności, nazwy więzień lub obozów, numery więźniarskie: Nie byłem

17. Data i okoliczności odzyskania wolności:

l. dz. 1754/USK-412/07

1/2-8

Batysz Kazimierz

Warszawa dnia 19.08 1982 r

Nazwisko i imię

ul. Wyspierskiego 5m 58

Ulica i nr domu

Zarząd Wojewódzki ZBoWiD
w Warszawie

Nr kodu miejscowości

Koło

Rok urodzenia 17.02.1909

Proszę o wydanie legitymacji uprawniającej do przejazdów z 50 % zniżką kolejami państwowymi i PKS.

Jestem ~~penetą~~ - emerytem^x i posiadam zaświadczenie kombatanckie Nr 3.7.8.6.3.8.... wydane przez Zarząd Wojewódzki ZBoWiD w Warszawie..... Nr W ...15.2.1.1.....

Renta moja jest stała - ważną do x/
Otrzymuję rentę - emeryturę^x w wysokości 2.18.24....

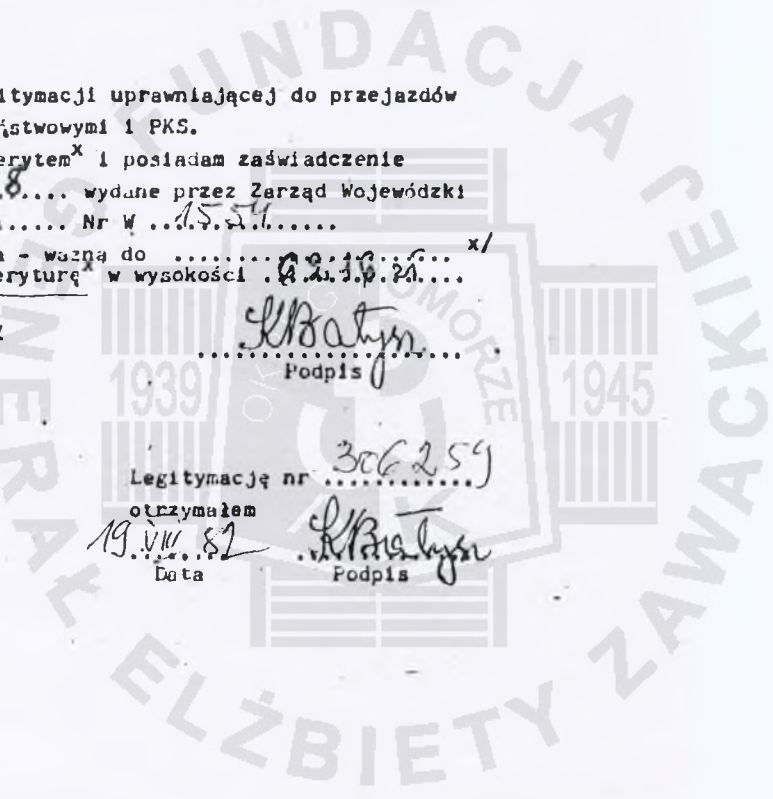
Załączniki : odcinek renty
fotografia

Batysz
Podpis

Zarejestrowano w książce pomocniczej nr ...21...
pod poz. ...1272...

Legitymację nr 306259
otrzymałem
19.VIII.82
Data
Batysz
Podpis

PSD10 ul. Łobozowska 16/20
tel. 750/02 nakład 15000

1. dz. 1754/WSK-412/07

1/2-10

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
STOWARZYSZENIE WYŻSZEJ UŻYTECZNOŚCI
ZARZĄD KOŁA W PRUSZKOWIE
ul. Drzymały 12³⁰ - telefon 58-75-27

Skrytka pocztowa Nr 48

05-800

Konto PKO Oddział Pruszków Nr 225-9-2

L.dz. 22/87

Pruszków, dnia 1987. 02. 23.

Zarząd Wojewódzki ZBoWiD
ul. Dubois 9
W a r s z a w a

Zarząd Koła ZBoWiD w Pruszkowie powiadamia, że Koleżanka
Kazimiera B a ł y s z c. Tomasza , ur. 17.II.1909 r. w Dąbrowie
Górnicyj została przeniesiona do Zarządu Dzielnicowego ZBoWiD -Warsza
wa -Żolibórz Koło Nr. 1 w dniu 25.IV.1986 r. ze starą legitymacją,
Nr. 18699 W-1554. ✓

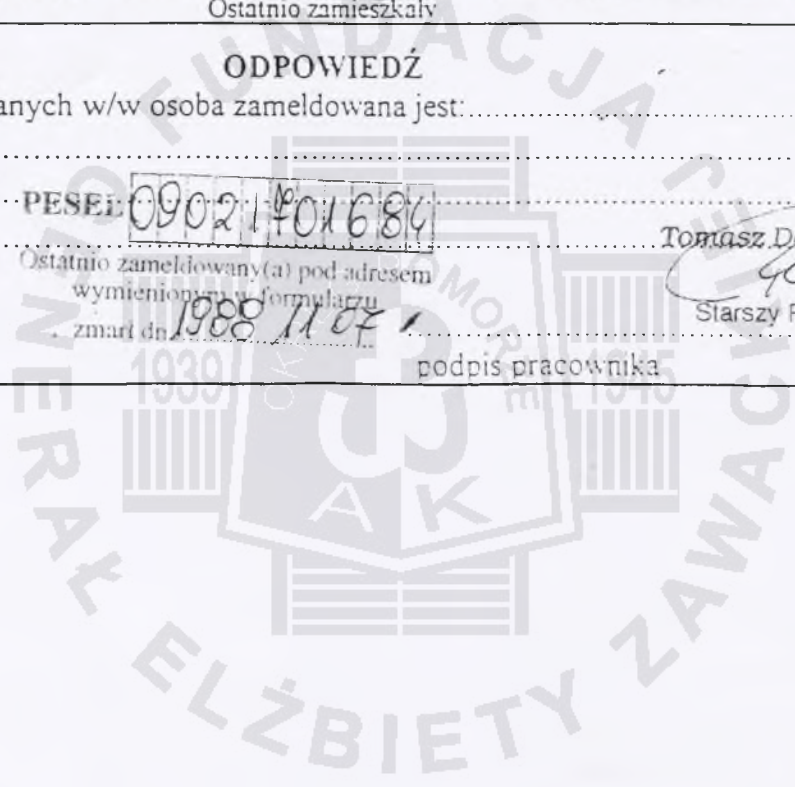
Prezes Zarządu Koła ZBoWiD
Pruszków
Bronisław Nowak

112-11

Data..... 31.12.2001v.

DEPARTAMENT	DW
KOD WERYFIKATORA	
Sulej Minostaw Karimiera Batysz Nazwisko i imię	
c. Tomasz Imiona rodziców	
17.02.1909r. Dobrowa Górnicza Data i miejsce urodzenia	
Warnowa - Żoliborz ul. SARBIEWSKIEGO 2m23 Ostatnio zamieszkały	
ODPOWIEDŹ	
Według posiadanych danych w/w osoba zameldowana jest:.....	
PESEL: 09021401680	
Ostatnio zameldowany(a) pod adresem wymienionym w formularzu zmienił dn. 1988 11 07	
02 STY. 2002	Tomasz Dąbrowski Starszy Referent
Data	podpis pracownika

8973

1-d2. 1754/WSK-412/07

II Materiały uzupełniające relacji
d. 3, s. 1.

Wypisy z archiwum

KHK
K. 0206.

Batyszowa Karimien

pr. Mina, Gw. Wotyni. 27. DP.

zm. 1988 w W-wr.

1) Biuletyn Inform. Środ. Zet. 27 Wt. DP. (AK).
1988 nr 4/20.

zm. 12. Batyn, Mina ze szpitalu "Gromada"

2) → Biuletyn Inform. nr 1/21 z 1989r.
Turowski Józef, Wotyni w opuszczeniu.
pr. Ziek.

Strony gospodarki szpitalu "Gromada"
zajm. w siosku Mina (Karimien Batynowa).

3) Biul. Inform. nr 12/1986 s. 34, 35.

Potrzeba wszelkich instytucji w tworzeniu służby medycznej
w Kowlu. Do picuizolu konspiracyjnego (konspiracyjnego)
siły. Służbami lekarskimi i służbami opiekuńczymi.

4) Biuletyn Inform. nr 10/1986

Zostaniejcie jej w organach szpitalu w Karpiczuwie.
Gm. por. lek. Gneym Fedorowicz pr. Gnyf
i dwa samochody Karpiczuwa por. Wilhelm
Skumarski pr. Wilam

K. Batyn - orientacja konspir. z Kowlu. Obje
adun. szpitalu pol. 27 Wot. DP AK.

CAW, k.p. 3226 Batory Mikolaj

2 1

ur. 18.11.1906r.

prze. rez. w 1937r.

doz. plut. etnel.

stawn. - 1.I.1932. lok. 2696

13 pp. w Puttuslan

Ocena - nadaję nisim doz. plut. Analectury.

Ocena wybitna - dobry.

Doz. plut. prot. Kobytich.

Syn Włodzimiera i Nadejdy z Młotowa

ur. 5.11.1906r. w Uchowiczu (pow. Kowel

(punktu Ratno).

Provincia - kresztianin z Wileńskiej gubernii, Wileńskiej
okolica Chodak, ujezdzu, Wincenty Batory (Bukenniewo)

i z nim jego Medwida Stefanowa,

obydwójce prawosławni.

Chmurny i

~~Medwida Stefanowa~~ ~~został~~ ~~poślubił~~ ~~z~~ ~~miasteczka~~

~~Stefanowa~~
~~Stefan Młota~~
Włodzimierz

i z nim Wincenty Uchowiczan - Anna Jegorowna
Krasawina.

Chmurny w Cerkwi św. Trójcy w Uchowiczu.

Swiad. zawawa i lube wyol. pow US c Reym. Kut. punktu
Dybowsa Giermin. (5.IV.1932r.).

ur. zamieszkałym Dybowsa Giermin

Mikolaj Batory - kawaler, i Włodzimierz i Nadejda
z Młotowa

lat 26.

i kuzinem ~~Mona~~ Cabajowna, panne l. 23

c. Romana i Marianny z Ziębiców

ślub - 2.IV.1932

1932.1754/WSK-412/07

Rwa. Unyut. Kwal. za r. 1933.

ocen - slobny.

sta baom - uny. Ewimieria.

3 2

Odpis świad. stojadnu: z

Puortu. Seminarium Naukowy w Kremenian
świad. stojadnu Nr 2 / 1928r.

M. B. - ur. w Khorostkhu, rel. prawost.

P. ubowi. Paritworyj Preparandy Naukowy w Khorostku
od r. n. 1923/24 do 1927/28 ueni Sem. Nauk.
w Kremenian.

Oumy do statucme

Świad. stojadnu Semin. upmniao go do pet. obow.
tytuca i slobny naukowy w Khorostku powrednych.

w amre polityki w Seminar. pobut stypendium

w wys. 603 rub. i tym samym był zobowiazany
do stady w public. Khorostku powrednych par 3 lata.

Wyot. 15. 06. 1928r.

Wniwede uowim. na prw. recem
Janstau 19. XI. 31. 3 pp leg.

lepr. pdow.

PKU Kremenian

GA. mitejca rannice. - Rozen, pow. Kowel

Slobka Pdlow. Rec. w Berezic Khorostku; (Baom Pdlow. Rec. Pic
Nr 3)

od 18. VII. 28 do 20. V. 29.

Ocen - slobny

dobute 39/47

Ocen z ciwiceni - dostat.

Ocen z kwalif. - dost.

Miejowim: jnyho dostadnu - nasti, wyjda: 31

za rok 1937 - dwie strony (olca)
po circa. w 3 pp leg. 12 kowp.
od 22. VI. do 1. VIII. 1937.
Ocena drug puchar pth. Cyrota Lewon.

4/05k-412/07

III MATERIAŁ UZUPEŁNIAJĄCY

- Fragment książki „Bura na Wołyniu”, Warszawa 1997, msp (kopiu), k. 5, s. 1-5.
- Wołyńska Italia z kont historii, Dzerdenko 2007, msp (kopiu), k. 1, s. 6
- Wyjęcie z publikacji, msp (kopiu), k. 1, s. 7, + [foto]

polska w zajętych przez przeciwnika miejscowościach. Ówczesne dowództwo organizującego się zgrupowania „Osnowa” nie potrafiło zapewnić w pełni bezpieczeństwa zgromadzonej w tym rejonie ludności polskiej.

Akcja za Stochodem

Rozpoznanie terenów położonych na wschód od rzeki Stochód wykazało, że znajdują się tam znaczne siły UPA, zagrażające zgrupowaniu „Gromada”. Aby przeciwdziałać temu, postanowiono przeprowadzić akcję zaczepną za Stochód w kierunku na miejscowość Szczurzyn. Do akcji wydzielono oddziały partyzanckie „Sokoła” i „Jastrzębia” oraz po jednej kompanii z oddziałów „Trzaska”, „Siwego” i „Łuny”. Wieczorem 29 stycznia 1944 roku oddziały przekroczyły rzekę Stochód i marszem ubezpieczonym zbliżyły się do wsi Babie. Wywiązała się walka między czołowym oddziałem polskim a oddziałem UPA stacjonującym we wsi, w czasie której ukraińska ludność cywilna nie atakowana ze strony polskiej, w panice opuszczała wieś, kierując się w stronę Szczurzyna. Również oddział UPA wycofał się wkrótce ze wsi.

Po opanowaniu wsi Babie oddziały polskie zaatakowały Szczurzyn. Natarcie polskich oddziałów, prowadzone z kilku kierunków, przełamało silny opór broniących się oddziałów UPA. Przeciwnik stopniowo wycofał się ze wsi z ludnością cywilną. Rankiem 30 stycznia 1944 roku na powracające z akcji polskie oddziały w pobliżu wsi Babie zorganizował zasadzkę duży oddział UPA. Zamieszanie wśród polskich oddziałów, powstałe w wyniku zaskoczenia, zostało szybko opanowane. Kontratak oddziału konnego ppor. Jerzego Neumana „Hińczy”, z jednoczesnym wyjściem na skrzydło, zmusił oddział UPA do panicznego odwrotu. Oddziały polskie bez przeszkód powróciły na zachodnią stronę Stochodu.

Akcja ta może nie miała dużego znaczenia wojskowego, nie przyczyniła się bowiem do zniszczenia sił UPA znajdujących się bezpośrednio za Stochodem. Napotkane oddziały UPA unikały rozstrzygających walk i szybko wycofywały się z zagrożonych pozycji. Wypadek oddziałów polskich za rzekę Stochód był raczej demonstracją siły, która w każdej chwili mogła przeciwstawić się terrorowi w stosunku do ludności polskiej. I pod tym względem spełniła swoje zadanie.

walk z Niemcami. Zostało także odsunięte (ale nie zlikwidowane) bezpośrednie zagrożenie ze strony UPA.

W rękach oddziałów UPA pozostało jeszcze wiele miejscowości-twierdz, położonych poza kompleksem lasów świniarzyńskich, takich jak: Ośmigowicze, Twerdyń, Oździutycze i Kisielin, w dalszym ciągu groźnych dla oddziałów polskich. Przekonano się o tym już w parę dni po akcji na bazy w lasach świniarzyńskich.

Dla ubezpieczenia zgrupowania „Gromada” od wschodu i południa mjr „Kowal” przesunął w pierwszych dniach lutego 1944 roku III/50 pp „Trzaska” z Lublatyna do rejonu Suszybaba. Dowódca batalionu, realizując otrzymane zadania, postanowił wystawić silną placówkę we wsi Nowy Dwór. 4 lutego 1944 roku wydzielona z oddziału grupa 25 żołnierzy pod dowództwem por. Mikołaja Bałysza „Zagłoby” osiągnęła wyludnioną wieś Nowy Dwór. 5 lutego o świcie z placówki wyszły dwa patrole w celu rozpoznania terenów położonych na południe od wsi. Jeden z patroli został zaatakowany przez oddział UPA i z trudem wycofał się z powrotem do wsi. Wtedy oddział UPA zaatakował załogę placówki, mając zdecydowaną przewagę liczebną i ogniową. Placówce groziło zniszczenie. Wezwany na pomoc zwiad konny z oddziału partyzanckiego „Bomby”, stacjonującego w Nyrach, dysponujący moździerzem uderzył w skrzydło nacierającego oddziału UPA. Jednocześnie do natarcia poderwali się żołnierze placówki. Wspólnymi siłami odrzucono przeciwnika za odnogę Stochodu, który wycofał się w kierunku na Ośmigowicze³⁸.

Akcja na Ośmigowicze

Na południe od Kupiczowa, w bliskim sąsiedztwie, pozostały jeszcze znaczne siły UPA, które po akcji oddziałów polskich wycofały się z lasów świniarzyńskich. Rozpoznanie stwierdziło obecność sotni UPA w miejscowości Ośmigowicze. Dowódca zgrupowania mjr „Kowal” postanowił niezwłocznie uderzyć na przeciwnika. Do wykonania tego zadania wyznaczył II/50pp „Jastrzębia”, który stacjonował w Ossie, II/43pp „Siwego” stacjonujący w rejonie Litynia oraz 1 kompanię I/45pp, stanowiącą część oddziału „Bomby”, rozmieszczoną w Rzewuszkach. Datę przeprowadzenia akcji ustalono na 16 lutego 1944 roku.

³⁸ Tamże, s. 183–185.

111-4

i po beznadziejnej, wydawałoby się, tułaczce w lasach mosurskich i stęzarzyckich przeszły za Bug. Trasa przerzutowa między Horodłem i Dubienką prowadziła do rejonu Zamościa, gdzie znaleźli pomoc i opiekę ze strony organizacji konspiracyjnych. Przy pomocy konspiracji działającej we Włodzimierzu Wołyńskim żołnierzy dywizji kierowano także do Zamościa przez Hrubieszów. Inna trasa przerzutowa prowadziła z Jagodzina przez Luboml na Dorohusk do Chełma Lubelskiego. Pomoc żołnierzom 27 WDP AK przybywającym z Wołynia organizowała grupa por. Mikołaja Bałysza „Zagłoby” w Chełmie. Dyspozycje w tej sprawie wydał mjr „Żegota” w zarządzeniu z dnia 15 czerwca 1944 roku o następującej treści: „Por. Zagłoba. Wyznaczam Pana Porucznika na oficera łącznikowego przy komendzie obw. Chełm. Zadanie: zbierać wszystkich naszych ludzi przenikających na teren obw. Chełm i kierować ich do OP pozostającego wg mego rozkazu pod d-twem por. Hińczy. Selekcjonować ludzi na: a) zasługujących na opiekę nad nimi i zdolnych do służby w OP, b) zasługujących na opiekę, pracujących od dawna w konspiracji, a nie nadających się ze względu na wiek lub stan zdrowia do służby w OP. Tych ostatnich kierować do dyspozycji of. łączn. dcy Okręgu Len ppor. Grota. Kontakt na niego poda ustnie ppor. Wichura. Poza tym do zadań Pana należy zbieranie wiarygodnych i stwierdzonych wiadomości oraz nawiązywanie łączności z tymi naszymi grupami czy oddziałami, które mogłyby przenikać na teren Lnu. Jednocześnie zawiadamiam Pana, że por. Nagła wyznaczyłem na p.o. kwatermistrza oddziałów mjr. Kowala, które mają przejść rzekę w najbliższym czasie, zaś por. Hińczę na dcę oddz. pozostających w polu już na tej stronie. Po przejściu mjr. Kowala oddział por. Hińczy dołączy do niego. Pan por. pozostaje na wyznaczonym stanowisku aż do dalszych rozkazów. Por. Wichurę w czasie jego obecności na terenie obecnego Pana działania upoważniam do wydawania wszelkich zarządzeń w moim imieniu. Za dotychczasową Pana służbę wyrażam Panu Porucznikowi podziękowanie w imieniu służby”²³.

24 czerwca 1944 roku mjr Tadeusz Sztumberk-Rychter „Żegota” wydał kolejne zarządzenie w sprawie zapomóg i wykupu więź-

²³ Zarządzenie z dnia 15 czerwca 1944 r. mjr. Tadeusza Sztumberk-Rychtera „Żegoty”, dowódcy 27 WDP AK w sprawie pomocy żołnierzom dywizji przechodzącym z Wołynia na Lubelszczyznę. (Z akt archiwalnych Józefa Turowskiego, Archiwum 27 WDP AK, dokument nr 87). Mjr „Żegota” przebywał w tym czasie w Warszawie i nie wiedział jeszcze o tym, że z 9 na 10 czerwca 1944 r. oddziały mjr. Kowala przeszły przez Bug (przyp. W.F.).

III-5

niów. Oto jego treść: „Por. Zagłoba. 1. Meldunki od Pana otrzymałem. 2. Na wniosek Pana przyznałem zapomogi pieniężne jak załącznik. 3. Rozkazem Dcy AK został Pan mianowany porucznikiem ze starszeństwem z dniem 3 maja 1944 roku. 4. Przekazuję Panu na zapomogi oraz ewentualne wydatki związane z wykupem jeńców 50 000 zł. Zapomogi zezwalam wypłacać jedynie przyznane przeze mnie, wyjątkowo upoważniam Pana do decyzji i wypłacenia sum nie przekraczających jednorazowo zł 500 a łącznie do zł 5000. Co do wykupu, to nie stawiam specjalnej granicy dla sumy jednak chodzi mi o to, aby nie płacono pieniędzy z góry i w ogóle nadaremnie”²⁴.

Sprawą pomocy żołnierzom przechodzących przez Bug zajął się również Okręg AK Lublin. W rozkazie komendanta okręgu z dnia 5 maja 1944 roku skierowanym do Inspektoratu Rejonowego Chełm czytamy: „(...) na p[ółn.]-zachód od Włodzimierza (...) okrążone przebiły i wycofały się z otaczającego [pierścienia]. Część tych oddziałów przeszła na Wasz teren. Pewną ilość Niemcy wzięli do niewoli. [Ok]oło 60 rannych naszych żołnierzy znajduje się obecnie w szpitalu obozu jeńców w Chełmie. Zdrowi w li[czb]ie 90 znajdują się w obozie jeńców w Chełmie. 28 [żo]łnierzy w tym 4 oficerów zostało 28.4. br. rozstrzelanych, pozostali są traktowani jak bandyci i znajdują się w bardzo ciężkich warunkach (...). K[o]m[en]dant Obw. Chełm [n]atychmiast] nawiązać kontakt z oficerami tej dywizji (...) ulica B 9173 m. 92 H. «Do Janka» i udzielić im jak [naj]dalej idącej pomocy. Przez PCK w Chełmie [dos]tarczyć do obozu jeńców potrzebne ubranie (...) żywność i środki sanitarne oraz (...) na wydostanie się z obozu. Inspektor Rej. 630 (...) osobiście zorganizuje dalszą pomoc i pokieruje [całą] akcją. Chcę by pomoc była natychmiastowa [i w jak] najszerszym zakresie. Wykorzyst[ac] możliwości] WSK, PCK i RGO”²⁵.

W powyższym rozkazie chodzi o żołnierzy i rannych z zagarniętego przez Węgrów szpitala polowego dywizji w lasach mosurskich. W meldunku sytuacyjnym nr 5 z dnia 15 czerwca 1944 roku komendanta Okręgu AK Lublin skierowanym do komendanta głównego AK podany został stan jeńców 27 WDP AK w Chełmie (według raportu z dnia

²⁴ Zarządzenie mjr. Tadeusza Sztumberk-Rychtera „Żegoty” z dnia 24 czerwca 1944 r. w sprawie zapomóg i wykupu więźniów, skierowane do por. „Zagłoby”. (Z akt archiwalnych Józefa Turowskiego, Archiwum 27 WDP AK, dokument nr 92).

²⁵ Zbiory Archiwum Państwowego w Lublinie. Rękopis bardzo zniszczony, stąd braki słów i uzupełnienia dokonane przez autora. Wymieniony Inspektor Rej. 630 — to kryptonim Inspektoratu Rejonowego AK Chełm.

1. dz. 1754/WSK - 412/07

III-6

Wotyńska Itaka

z KURTI HISTORII

Rozstając się z Ojczyzną ukłękli:

z serca Wotyńskiej Itaki
zebrali rękami

Garść ziemi - jak świętość
podnieśli wdeptany w ziemię -
- by Bóg nie skonał -

Krzyż pamięci

Życia Golgoty
ból, rozpaczy, tęsknoły.

Za utraconym

skrawkiem ziemi pod nogami.

Uświęcili go łąką

każdego serca

Gdy staną się prochem

Z garścią ziemi,

rzuconej na trumnę

proch nie umrze

Bóg stwórca

weswie duszę

prochy pamięci

pozostaną w ojczyźnie

połężniejsze i trwalsze

od słupów Heraklesa.

2000 r.

ANDRZEJ DEPO

DREZDENKO 2001

"Baśka" - Janina Drzymala

bat. por. kpt. „Jastrzębia”
Od 1943 roku w konspiracji. W Dywizji początkowo w bat. „Jastrzębia” później otrzymała przydział do szpitala w Kupiczkowie. Chodziła na tyfus przetransportowano do szpitala w Chelmie.

Po zakończeniu działań wojennych odszukała przybyłą do Chelma rodzinę. Wkrótce doczekała się powrotu ojca - żołnierza 27 Wołyńskiego Dyw. Plech. AK.

"Kicia" - Kazimiera Blaszcak-Lawenda

Saniariuszka w szpitalu „Gromady”. W 1943 roku została zaangażowana przez konspirację. W Dywizji otrzymała pierwszy przydział do oddziału por. „Złota”. Uczestniczyła w ewakuacji rannych ze szpitala podczas napadu Niemców na Zasmęki. Opiekowała się rannymi ewakuowanymi ze szpitala w Kupiczkowie, na taborach, posuwającymi się przeważnie nocą za Dywizją. Przeżyła tragiczne chwile napadu Węgrów na szpital w Mosurze. W jej ramionach zmarło kilku rannych, którym nie mogła udzielić pomocy. Pozostała samotna w lesie. Chorą i wycieńczoną zaopiekowała się rodzina Stanisława Raka.

"Mira" - Kazimiera Bałysz, kierownik administracji szpitala polowego Dywizji „Gromady” 27 Dywizji w Kupiczkowie

(...) Wraz z Mirą w szpitalu pełniły służbę: kwalifikowana siostra ze szpitala kowieńskiego Halina Grochowska „Irys”, studentka medycyny, ofiarina siostra Maria Wójcik „Bogna”, Ewa Pichowska „Kalina”, Janina Walenierówna „Szarotka”, Ewa Rykowska „Szarotka”, Monika Sładenska „Halina”, Irena Zawada-Gawdzin „Stokrotka”, Henryka Rakowska „Pchelka”, Janina Mrozówna ps. „NN”, Bożena Imlalkowa „Bożena”, Maria Ilczuk „Maczek”, Jadwiga Jagodzińska „Pączek”, Janina Clemeniorska „Jaskółka”, Zofia Kupikowska „Brygida”, Stanisława Paszko „Mela”, Kazimiera Blaszczyk „Kicia”, Janina Teder „Halina” oraz wiele innych dziewcząt pracujących jako pielęgniarki szpitalne, salowe bądź pomoce kuchenne czy w pralni szpitalnej (...)

"Rusalka" Bożena Frankowska,

pielęgniarka szpitala polowego Zgrupowania „Gromada” 27 Dywizji w Kupiczkowie

(...) Położyła wiele zasług na odcinku tworzenia bazy materialnej dywizyjnej służby zdrowia i w organizacji szpitala polowego w Kupiczkowie wespół z przybyłym z Warszawy por. lekarzem Grzegorzem Fedorowskim „Gryfem” oraz z komendantem kupiczkowskiej samoobrony por. Wilhelmem Skomorowskim „Wilczurem” (...). 15 kwietnia w rejonie leśnicówki Murawa niespodziewanie pojawiły się czolgi. Jeden z czołgów natknął się na grupę rannych partyzantów z ks. Antonim Dąbrowskim „Rafałem”, st. siostrą Kazimierą Bałyszową „Mirą” oraz siostrą Jadwigą Zarembianką „Jasią”. Ostrzelał ich z broni maszynowej. (...)

* Józef Turowski „Pożoga” Służba zdrowia str. 237

"Maczek" - Maria Ilczuk Ryba

Szpital w Kupiczkowie. Ukończyła kurs sanitarny w konspiracji. W dywizji pracuje w szpitalach: w Zasmyckach, zakaźnym w Myrach i w Kupiczkowie, a w czasie walk w ukrytym szpitalu na taborach w lasach mosurskich. W czasie napadu Węgrów na ten szpital „Maczek” ratując rannych została ranna. Z ukrytym rannym błąkała się po lesie. Trafila do kolonii strzeleckiej, tam napotkała koleżankę - saniariuszkę dywizji „Kicią”. Gdy doszła do sił obie z „Kicią” opiekowały się rannymi. Po wyzwoleniu UB aresztowało „Maczek”. Bez wyroku odsiedziała pół roku więzienia.

Zofia Falkowska, ofiarina opiekunka żołnierzy 27 WD AK w Chelmie. Zmarła tragicznie

Byli żołnierze 27 Wołyńskiej Dywizji Plechoty AK z wielką tkliwością wspominali swe saniariuszki, zarówno te poległe męczeńską śmiercią w obronie rannych, jak i te, które ocalały. Zawdzięcza im życie bardzo wielu żołnierzom dywizji.

O ich nieludzkich wysiłkach i bezgranicznym poświęceniu się dla rannych, gdy szpital dywizyjny został umieszczony w niemieckim obozie dla jeńców radzieckich w Chelmie, można by stworzyć całą opowieść musimy tu poprzestać na zwięzłej relacji Józefa Turowskiego, z której wynika, że siostry: „Irys”, „Kalina” i lekarz, por. „Zyga” oraz współpracującej z nimi ofiarnej opiekunki Zofii Falkowskiej z Chelma, mimo rozpaczy sytuacji pełnili swą służbę bez chwili załamania, aż do wyzwolenia obozu.

Żołnierze radzieccy i polscy wchodzący do Chelma z przerażeniem spoglądali na żywe szkielety ludzkie, leżące pod parkanem ewakuowanego przez Niemców obozu. Tych nie warto było transportować dalej, dlatego ocalili. Niektórzy, mimo skrajnego wyczerpania, przeżyli pod opieką polskich lekarzy i pielęgniarek PCK.

"Zorza" - Maria Pawlik-Przybylska I bat. kpt. „Sokoła”

W 1942 roku zaprzysiężona w konspiracji. W styczniu 1944 r. przydzielona do szpitala w Kupiczkowie, następnie otrzymała przydział do bat. kpt. „Sokoła”. Przeszła ponad 500 km szlak bojowy aż do dnia rozbrojenia 25.07.1944 r. w Skrobowie. Aresztowana przez UB w Chelmie. Została zwolniona na podstawie amnestii. Osiedliła się w Nysle, pracując jako pielęgniarka. Zmarła w 1994 roku.

V Naxniskone darty
informacyjne

brak J
msj

1. N
Batysza

2. I, ps.
Kazimiera ps. "Mina"

3. ur.

4. st.

5. Org.
A.K.

6. przydz
Wotyn 27 WDP

7. funkcje
Sanitarska

8. nr

9. źr.
E. Bakunin - art. IX seria
Turawski, "Pozoga" - Bil. EZ

1. A. Nesot, brak; Nesot PRL brak.

2 H4/-

3

4

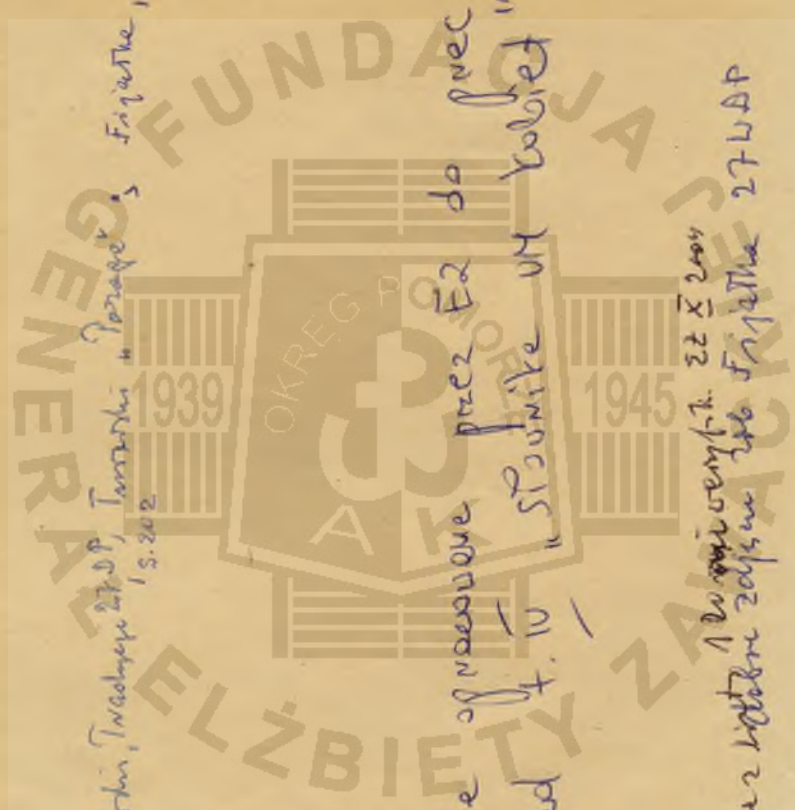
5

6

7 Cz Pi straschin, Trachyev 274 DP, Tuzovskij " Porazet", Frijalka, 274 DP; 19.202

Koperte of nasosovene przez E2 do pvec
nad t. 10 " Stounike uH Kolbiet "

Strachina z listobru zapisu na 206 Frijalka 274 DP
12.10.1945 22 X 2004

B₁

+ 92
omyp. u E.2.

AK

Obwód
Wielki-
ski

BAŁYSZ Kazimiera
"Mira" z Kowla
prowadziła administrację
szpitala polowego w Kupicowie
od stycznia 1944r.

red. K. Komorowski
AK rozwój organizacyjny
Bellona W-wa 1996 s. 239

UM?
1939
BAŁYSZ Kazimiera
ps. "Mira"

AK
Wielki

Zob. Służba Polek..., cz. 4, s. 296, 487

D.6.I.04

Małkonczynski nr km. VM 13462

25X2002

Szanam Bałyszowa Karimiera VM

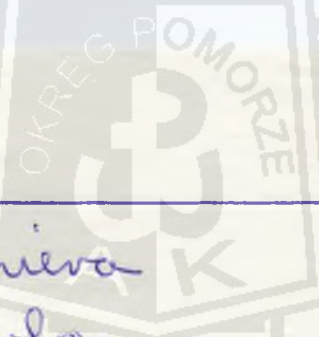
z d. Cebaj, nr. 1909r. Maneryckie szkoły
powa. w Debrzcu Gorn. Losy wojny rucity
do Kowla, w PK w 27 Wst. Dyr Pielk.

Powojni muryta w wielu miastach
Od lutego 1957r w szk. Podst. nr 1 w Bortni-
nowie k Warszawy a mieszkała w Ponszkowie.
Od 1986r na emerytura mieszkała w War-
-szawie na Zeli Gorn. Zmarła 1988r
Od 1968 należała do ZBOLiD (może
tam mają dane, adres, dokumenty)

potem do ZW Komb. RP. BHP

B₁

V1039

AK

Obieg
Wdym-
ski

BAŁYSZ Karimiera
"Mira" z Kowla
prowadziła administrację
szpitala polowego w Kupiszowie
od stycznia 1944r.

red. K. Komorowski
AK rozwój organizacyjny
Bellona W-wa 1996 s. 239

VMZ

Batyszowa Karimire

PK
Koty

208 Piotrowli Ca., 22 DP a 202
666 22

VM

Batys Karimira ps Kiri

nr 17 I 1909

Pomorska ul. 6

PK
Koty

MS-199

208 Tęczyńska 22, Dok. różne, Kuchnia VM, 27 kot DP, por 2
1973w

VM

Balymowa Karimowa „Kliva“

siostra Szpitela polowcy Zgrupowan e „Gromade“
zame por. Merkutaja Balyma „Zaŭtobi“

PK
27 DP
Wolyn

zob. Cz Piotrowski Tradycje 27 DP s. 202

VM 1939

Balymowa Karimowa „Kliva“
siostra, zame por. Merkutaja Balyma

Wolyn
PK

zob. Piotrowski Czestaw ... Tradycje 27 DP
s. 202

ju Batyś Mikstaj mez Batyś Kasimierz
'Zasłoba'

S. 68 d. ce 2 Kamp III batalion Zgrupowanie

S. 80 wyznaczenia na cywilnego kmdta

S. 118 wiadomości o odprawie Zgrup u dni 19 IV 1944r

(pozostawo um pomoc u radzoni
administracyjnymu szpitalu dy 412.)

zob. Fjeterka, 27 UDP, s. 68, 80, 119

Batyś Kasimierz a 'Mirra'

bronia w 1941r
Jako materialne służby zdrowia Obrodo Kowal

(który był niedobry Okręgu Wstyn) akupunkcja i masaży i
lekarstwa i irodki szpitalu Kowal

- w 1944r objęta funkcją administracyjną szpitala polowego
w markecie Knpicow dla Zgrup
powanna party samodzielnego '400 mado'
- 15.04 1944 malarka na w grupie trzy wazyle partyzantski
szpitalu wany przez crotę radnicke

zob J Turowski 'Pozega' 7 oznacze

była zone par. Mikstaj Batyś
fakt autorki relacji 'Szpital polowy' w posiadaniu J Turowskiego

VM

AK
Włotyń

Batysz Kazimiera ps. „Mira”

Sanitariuszka, organizatorka
szpitala w Kupiszowie i praco-
żona pielęgnioerek w szpitalu gromady
potoczonym w okolicach, 27 WDP AK

zob. E. Bakuniak, H. Rotbart
art. 2 IX sesji.

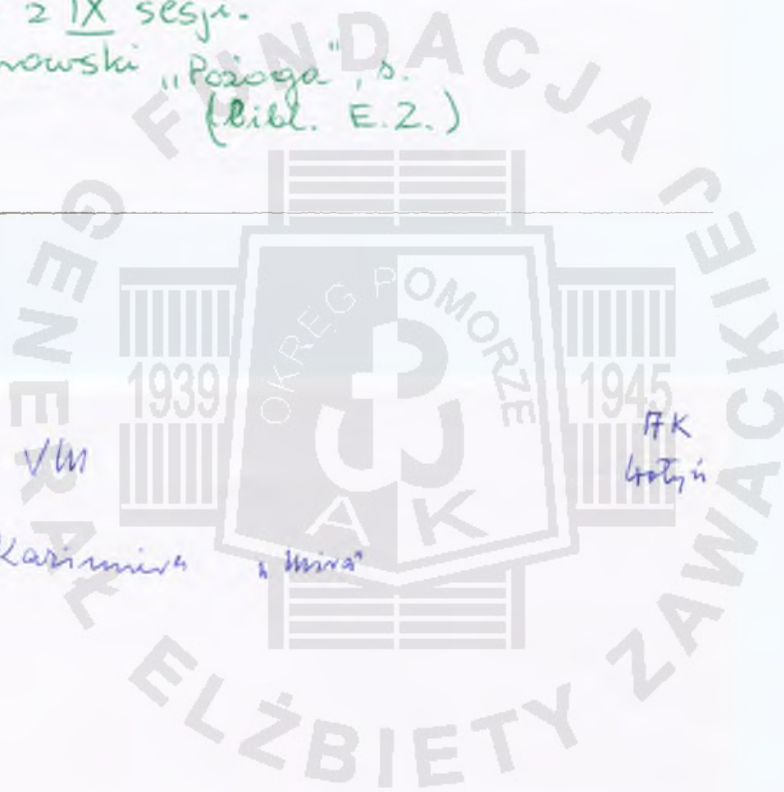
J. Turkowski „Pamięć”, s.
(bibl. E.2.)

M. Stół
7 2000.

for VM

Batysz Kazimiera

„Mira”

B₁

AK

Obraz
Walczy-
ski

BAŁYSZ Karimiera
"Mira" z Kowla
prowadził administrację
szpitala polowego w Kuznie
od stycznia 1944r.

red. K. Komarowska

AK rozwój organizacyjny
Belona W-wa 1996 s. 239

88

Ks

BALYSZ Kozimienna

